Policy för alkohol som utvecklingshinder

Beslutad av: Forum Syds styrelse
Beslutsdatum: 2013-03-18
Giltighetstid: tillsvidare
Ansvarig: generalsekreterare

Policyns tillämpning i Forum Syd

Forum Syds idéprogram för 2012-2022 beskriver Forum Syds vision som ”en rättvis och hållbar värld där alla har makt att förändra”. En av de faktorer som kan motverka och försvåra Forum Syds insatser för rättigheter och fattigdomsbekämpning är skadlig alkoholkonsumtion.

Flera av Forum Syds verksamhetsländer är nya marknader för företag inom alkoholindustrin. Stora ekonomiska intressen och bristande alkohollagstiftning bidrar till att alkoholkonsumtionen ökar snabbt bland nya grupper i samhället. En sådan utveckling kan påverka maktstrukturer, folkhälsa, våldsbenägenhet och initiativkraft i negativ riktning och utgöra ett allvarligt utvecklingshinder.

Denna policy syftar till att förtydliga hur Forum Syd anser att det civila samhället bör arbeta för att bidra till att alkoholens skadeverkningar minimeras. Forum Syds ställningstaganden, riktlinjer och instruktioner, samt verksamhetsplanen för 2014-2016, ska vara förenliga med denna policy. Styrelsen ansvarar för efterlevnad av policyn.

Det civila samhällets roll

För att motverka alkoholens skadeverkningar bör det civila samhällets organisationer:

- Beakta alkoholens betydelse i den kontext där de arbetar. Inkludera frågor om alkohol i omvärldsanalysen och planeringen samt låta svaren påverka insatserna efter behov.

Det civila samhällets organisationer kan spela en viktig roll genom att:

- Sprida kunskap hos allmänheten om alkoholens skadeverkningar.
- Påverka stater för att de ska bedriva en proaktiv och effektiv politik för folkhälsa.
- Påverka stater för att de ska vidta effektiva alkoholpolitiska åtgärder för att minimera skadeverkningar; till exempel genom att reglera alkoholmarknaden och begränsa marknadsföringen, samt bevaka att existerande lagar implementeras.

Påverkan på människors rättigheter och fattigdom

Forum Syd ska arbeta utifrån medvetenheten om alkoholens inverkan på:

Demokratiskt deltagande

- Missbruk och beroende riskerar att passivisera människor och försvåra demokratiskt deltagande och åtnjutande av politiska och medborgerliga rättigheter.

Jämställdhet

Alkohol är inte en grundorsak till bristande jämställdhet, men kan förstärka maktstrukturer som redan existerar i ett maskulint normsystem:

- Alkoholindustri och -kultur förstärker ojämlika maktförhållanden genom att befästa en våldsam och dominant mansroll. Berusning och aggressivitet ingår ofta i bilden av manlighet – en bild som sprids och befästs i alkoholreklam.
- Alkoholberusning har ett nära samband med förekomst av våld i nära relationer och med sexuellt våld i krig.

Fattigdom och utsatthet

- Människor i fattigdom som missbrukar alkohol löper ökad risk att fastna i en skuldfälla och drabbas av social utslagning.
- Alkoholkonsumtion leder till ökad risk att smittas av hiv och andra sjukdomar, på grund av ökat risktagande och nedsatt immunförsvar. Alkohol leder även till för tidig död genom olyckor.
- Barn riskerar att påverkas negativt genom medfödda alkoholskador, våld i hemmet och föräldrars prioritering av alkoholinköp framför skolkostnader. Föräldrars alkoholmissbruk är en starkt bidragande orsak till att barn lever på gatan.
- Alkohol medför till stora samhällsekonomiska kostnader i länder som redan saknar resurser för att tillgodose medborgarnas behov.

Forum Syds ansvar

Forum Syd ska:

- Upprätthålla god kunskap hos personalen om alkohol som utvecklingshinder och om kopplingar till övriga centrala utvecklingsfrågor.
- Hålla sig à jour med globala strategier och med den politiska utvecklingen inom området alkohol som utvecklingshinder.
- Bevaka att alkoholfrågan lyfts i omvärldsanalyser och i diskussioner kring insatser i områden där skadlig alkoholkonsumtion är ett utbrett problem.
- Hänvisa organisationer vidare till expertorganisation som kan ge stöd och fungera som sakkunniga.
- Medverka till erfarenhetsutbyten mellan medlemsorganisationer.

i

[i] Not: Forum Syds policy för alkohol som utvecklingshinder omfattar drogen alkohol. Eftersom alkohol är en legal drog är det nödvändigt att ha ett speciellt förhållningssätt till just alkohol. Vad gäller andra droger tar Forum Syd avstånd från bruket, i enlighet med svensk lagstiftning.